

4- MA'RUZA

MAVZU. ILMIY-TADQIQOT FAOLIYATINI OLIB BORISHDA TEZIS TURLARI.

Reja:

1. Ilmiy ish uchun tezis turlari. Asar muallifligi. Taqdimotning o'tkazilish joyi va shakli.
2. Tezish qismini yozish. Tezis yozishda xulosaning ahamiyati Adabiyotlar ro'yxatini shakllantirish. Tezis yozish tartibi.
3. Tezis yozishda tezisning kirish qismini tayyorlash. Tezis yozishda tezisning asosiy qismini shakllantirish. Tadqiqot natijalarini xulosa qismida akslantirish.

1. Ilmiy ish uchun tezis turlari. Asar muallifligi. Taqdimotning o'tkazilish joyi va shakli.

Institutda mamlakatni isloh etish va modernizatsiya qilishning qonunchilik asoslarini takomillashtirishning dolzarb masalalari bo'yicha keng ko'lamli ilmiy-tadqiqot ishlari olib borilmoqda.

Innovatsiya, fundamental va amaliy yo'nalishlar bo'yicha davlat grantlari asosida nazariy va ilmiy-amaliy tadqiqotlar amalga oshirilmoqda.

Ilmiy-tadqiqot natijalari nazariy, ilmiy-amaliy ahamiyatga ega bo'lib, milliy qonun hujjatlarini takomillashtirishda foydalanilmoqda. Institut qoshida **Ilmiy muvofiqlashtiruvchi kengash** faoliyat yuritib, uning tarkibiga Institut ilmiy xodimlari, ilmiy-tadqiqot institutlari va markazlari, oliy ta'lim muassasalarining davlat hokimiyati va boshqaruvini demokratlashtirish, sud-huquq tizimini isloh etish, ijtimoiy-siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni tadqiq etish bilan shug'ullanuvchi vakillar kiritilgan.

Huquqiy fanning turli sohalari ko'p sonli monografiyalar va ilmiy to'plamlar chop etilgan. Ushbu nashlar ham milliy ham horijiy mutaxassislarga yaxshi ma'lum bo'lib, ularning aksariyat qismi mamlakat oliy ta'lim muassasalarida tayanch manba hisoblanadi.

Institut mutaxassislari muntazam ravishda mahalliy va horojiy ommaviy axborot vositalarida huquqiy fanning dolzarb muammolari, huquqiy tizimni takomillashtirish va uning samaradorligini oshirish masalalariga, shuningdek mamlakat qonun hujjatlariga kiritilgan o'zgartirishlarning asosiy mohiyatini ochib berishga bag'ishlangan ilmiy maqolalarni chop etib kelmoqda.

Institut davlat va jamiyat qurilishini huquqiy tartibga solishning dolzarb muammolariga bag'ishlangan ilmiy-amaliy konferensiyalar, seminarlar, jumladan, xalqaro tadbirlar o'tkazadi. Bunday tadbirlarda deputatlar, senatorlar, vazirlik, idora, huquqni muhofaza qiluvchi organlar, oliy ta'lim muassasalarini, ilmiy-tadqiqot muassasalari, nodavlat notijorat tashkilotlari, jamoat va xalqaro tashkilotlarning vakillari ishtirok etadilar.

Institutda ilmiy faoliyatni ta'minlash maqsadida kutubxona faoliyat yuritib, uning boy fondi bosma (darsliklar, monografiyalar, to'plamlar, risolalar, axborot nashrlari, gazetalar, jurnallar va boshqalar) va elektron nashlarni o'z ichiga oladi.

Institut jamoasi yuqori malakali va ko'p yillik ish tajribasiga ega mutaxassislardan tashkil topgan. nomzodlari va doktorlar) hamda yuqori salohiyatga ega yosh mutaxassislardan tashkil topgan.

Tajribasiz o'quvchilar bu butunning hazm bo'lishiga ishonishadi muddatli ish yoki ajoyib ilmiy maqola. Boshqalar esa referatni konferensiyada yozilgan ma'ruza deb hisoblashadi. Yana boshqalar - asosiy fikrlarning oddiy ro'yxati. Bu talabalarning barchasi bir vaqtning o'zida ham to'g'ri, ham noto'g'ri. Tezislar kichik, ammo o'z-o'zidan tuzilgan maqoladir. Unda ilmiy izlanishlaringizning asosiy nuqtalari o'z ichiga oladi, shu bilan birga u sodda va tushunarli tilda

yozilgan va barcha buyuk ishlarning qisqacha xulosasidir. Maqola, konferentsiya, dissertatsiya himoyasi uchun tezislar yozish bo'yicha ma'lum talablar mavjud, ammo, qoida tariqasida, bunday inshoning mohiyati bir xil: o'quvchiga asar nima ekanligini tushunish uchun. haqida, uning yangiligi va o'ziga xosligi nimada, siz qanday postulatlarni himoya qilasz va sizning dalil bazangiz nimada ... Shu bilan birga, ishda mantiqiy fikr yuritish jarayoni aniq kuzatilishi kerak.

2.Tezish qismini yozish.

Ilmiy maqola – bu mustaqil ilmiy tadqiqot bo'lib, u dolzarb ilmiy muammo bo'yicha o'z fikrlarini bayon qilishdir. Yuqori maqsadni ko'zlagan insonlar uchun ilmiy maqolaning o'zni judayam muhim ahamiyat kasb etadi:

Ya'ni oliygohga kirgan vaqtingiz yangi muhit bilan tanishasiz qisqa qilib aytganda yangi olamga tushib qolasiz va judayam ko'p erishish mumkin bo'lgan yutuqlar bilan tanishib, oldinga qo'ygan maqsadlaringizni yanada kengaytirib olasiz. Misol uchun oliygoh davrida ilk bor davlat stipendiantlari bo'lish haqida ma'lumot olasiz va unga erishish uchun harakat qilasz +bitta maqsad sizga qo'shiladi va shu tarzda davom etadi;)

Ushbu:

- Davlat stipendiantlari sohibi bo'lishingiz uchun sizdan judayam ko'p maqola sertifikatlar talab qilinadi;
- Zulfiyaxonim sohibasi bo'lishni maqsad qilgan bo'lsangiz ham ushbu sertifikatlar sizga yordam beradi;
- Keyinchalik o'qishingiz davomida bir qancha grand dasturlari, haqida ma'lumot topasiz, va ushbu grandlarni yutib olishingiz uchun sertifikatlaringizga alohida ahamiyat berishadi va ular orqali tanlovda qabul qilinish imkoniyati sizda yuqori bo'lishi mumkin;
- Sizdagi keyingi maqsad albatta magistratura bo'ladi va magistratura bosqichi bakalavrga nisbatan kam talabalarni qabul qiladi,,, Maqola sertifikatlaringiz orqaligina sizda yana kirish imkoniyati yuqori bo'ladi.

Qisqa qilib aytganda ilmiy maqolaning o'zni talabalikdan boshlab PhD bo'lasizmi, o'qituvchi bo'lasizmi judayam muhim hisoblanadi.

Maqola yozish tartiblari? Maqola yozish jarayonlarida nimalarga e'tibor berish kerak?

Maqolaning asosiy qolipi:

- Maqola sarlavhasi
- Annotatsiya
- Kalit so'zlar
- Asosiy qism
- Adabiyotlar

kabi qismlardan iborat bo'ladi.

Ilmiy maqolalarda zamonaviy ilm-fan sohalarining nazariy yoki amaliy asoslarini rivojlantirishga tadqiqotchining shaxsiy hissassi nimadan iborat ekanligi iloji boricha yorqinroq ifodalanadi.

Ilmiy maqolaning sarlavhasi qisqa va lo'nda bo'lishi, ayni vaqtda imkon qadar mohiyatan material mazmunini aks ettirishi lozim.

Maqolaning dastlabki qismida o'zbek, rus va ingliz tillarida qisqa va lo'nda shakldagi annotatsiya (maqolaning qisqacha mazmuni) hamda kalit so'zlar keltirilishi lozim. Ilmiy maqola, odatda, tuzilish jihatidan bir nechta qismga bo'linadi. Maqolaning kirish qismida

muhokama etilayotgan mavzuning dolzarbligi ta'riflanadi va asoslab beriladi, shuningdek, tadqiqot sohasi, obyekti va predmeti, tadqiqotning maqsadi, vazifalari muammo sifatida qo'yiladigan masalaning yechimi, taklif etilayotgan yechimning nazariy va amaliy ahamiyati haqida fikr bildiriladi.

Maqolaning asosiy qismida olib borilgan ilmiy izlanish doirasida qo'llanilgan tadqiqot uslublari ta'riflanadi, tadqiqotning to'plangan va ilmiy jihatdan tahlil qilingan umumiy natijalari keltiriladi. Odatda, bu qism hajm jihatdan maqolaning 80-90% ni tashkil etadi. Bundan tashqari, asosiy qismda olingan natijalarning ilmiy jihatdan yangiligi va amaliy jihatdan sinovdan o'tkazish natijalari haqida ma'lumotlar keltiriladi.

Maqolaning yakuniy qismida kirish qismida qo'yilgan masalaning yechimi sifatida baholanadigan ilmiy-nazariy, amaliy ahamiyatga molik xulosa va tavsiyalar keltiriladi. Ilmiy izlanish nima maqsadda, kim/nima uchun amalga oshirilgani haqidagi fikrlar bilan yakunlanadi hamda olib borilgan ilmiy izlanish natijalarining ijtimoiy yoki iqtisodiy samarasi haqida fikr bildiriladi.

Ilmiy maqola mavzuga oid foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati bilan yakun topadi.

(P/S yuqoridagi ma'lumot adabiy tilda yozilganligi uchun sizga ozgina qiyinderak ko'rinishi mumkin aslini olganda unchalik qiyin emas maqolaning asosiy maqsadini tushunishingiz uchun adabiy fikrlarni keltirib o'tishni lozim topdim)

Ilmiy maqolaning:

- hajmi kamida 3-5, ko'pi bilan 30 betgacha bo'lishi lozim. Qog'oz formati – A4, kitob varag'i hajmida, atrofida qoldiriladigan bo'sh joylarning hajmi hamma tomondan 2,5 sm, interval (satrlar oralig'idagi masofa) 1,5 sm, shrift – Times New Roman, rangi qora, kattaligi 12 mm, havola (ssылka)lar maqolaning oxirida, kvadrat qavslarda beriladi;

Ilmiy maqolaning tuzilishiga nisbatan qo'yiladigan talablar;

- Dastavval muallif(lar)ning ism-sharifi, tadqiqot (maqola yozgan) olib borilgan oliy ta'lim muassasasi yoki ilmiy tashkilotning nomi,
- Maqolaning o'zbek, rus va ingliz tillaridagi nomidan so'ng 4-5 satrlik annotatsiya yoziladi. Annotatsiyadan so'ng o'zbek, rus va ingliz tillarida kalit so'zlar beriladi. Shundan keyin asosiy matn beriladi. Oxirida foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati keltiriladi. Matn ichida havola (ssылka)lar kvadrat qavslar ichida beriladi (bu narsa iqtibos deyiladi yana tekshirilganda plagarizm deb topilmasligi uchun) Havolalarning tartib raqami matn oxiridagi foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatidagi tegishli manbaga taalluqli bo'ladi.

Iqtibos-ni sodda qilib aytganda! Bu olgan ma'lumotingiz manbasini oshkoriy yoritish hisoblanadi!

Qanday iqtibos qilinadi?... Siz ma'lumot olgan manba #adabiyotlar_royxati dan joy oladi(1)! Yozayotgan matningizda shu ma'lumotni qo'lladingiz(2), shu jumla oxirida [] mana shunday qavs ichida manbaani keltirib ketasiz.

Xalqaro konferensiyalar va jurnallar odatda asosiy qismi IMRAD qolipida tayyorlangan maqolalarni qabul qiladi. Ya'ni:

- I ntroduction (Kirish)
- M-ethodology (Uslubiyat)
- R-esults (Natijalar)
- A-nd
- D-iscussion (Muhokama)

IMRAD formati juda oddiy...

Maqolaning bo'limlari tabiiy savollarga javob berish kerak:

- 1) Birinchi savol: tadqiqot qaysi muammoga bag'ishlangan? (Kirish bo'limi)
- 2) Ikkinchi savol: muammo qanday o'rganildi? (Metodlar bo'limi)
- 3) Uchinchi savol: Asosiy (ilmiy) topilmalar yoki kashfiyotlar qanday?
- 4) To'rtinchi savol: Natijalar nimani anglatadi? (Munozara bo'limi)

Nazorat savollari:

1. Ilmiy ish uchun tezis turlari nimalardan iborat?
2. Taqdimotning o'tkazilish joyi va shakllarini aytib bering?
3. Tezis yozishda xulosaning ahamiyatini keltiring?
4. Tezis yozishda tezisning asosiy qismini shakllantirish nimalardan iborat?
5. Maqola yozish tartiblari? Maqola yozish jarayonlarida nimalarga e'tibor berish kerak?